

Toki Pona

Toki Pona to język zawierający około 130 słów, opracowany przez lingwistkę Sonję Lang.

Alfabet Toki Pona:
a e i j k l m n o p s t u w

Podstawowe zdania

Partykuła > oddziela podmiot od orzeczenia.

⟩ - Kot je.

Q > - Ludzie śpią.

Nie ma czasownika "być". Część po > może być również rzeczownikiem lub przymiotnikiem.

Q > - Owoce są jedzeniem.

≈ > - Woda jest dobra.

Partykuła > jest zawsze pomijana, gdy podmiot to samo ♀ lub b .

♀ - Jem.

b - Jesteś dobry.

Dwuznaczność

Słowa w Toki Ponie są mniej konkretne niż w j. polskim, więc dosłowne tłumaczenie jest trudne.

♀ - Jem,jadłem, lub zjem.

Wiele słów ma różne lub szerokie znaczenia.

⟩ - Kot, pies, lub dowolny ssak lądowy.

○ - Dowolny owoc lub warzywo.

Większość słów może być rzeczownikiem, czasownikiem lub przymiotnikiem.

≈ - Woda, mokry lub myć.

~ - Dobro, dobry lub naprawiać.

Rzeczowniki nie mają podanej liczby.

○ - Ryba, ryby.

♀ - Ja, my, nas.

Dopełnienia bliższe

Partykuła >> wskazuje dopełnienie bliższe. Stoi po orzeczeniu.

⟩ > - Zwierzę pije wodę.

♀ >> - Myję ręce.

b >> - Powiększasz to.

Ta uproszczona ściągawka nie jest wyczerpującą. Więcej na tokipona.org. Ta wersja autorstwa (CC0 1.0) jest bazowana na pracach autorstwa [blinry](#) i . Font użyty do to nasin-nanpa. Pozostałe fonty to [Fira Sans](#) i [Roboto](#).

Modyfikatory

Słowa mogą być modyfikowane dodając po nich inne słowa.

△ ♀ - Mój dom.

♡ ~ - Dobre uczucie.

Aby zanegować słowo, postaw po nim X .

♀ → X - Nie śpię.

Q X > Ö - Nikt nie odpowiedział.

Każdy kolejny modyfikator działa na pierwsze słowo.

□ Y || - Dwie listy roślin.

□ X A - Czarne i niebieskie pudełko.

Möżesz wstawić L pomiędzy słowa, aby to zmienić.

□ L Y || - Lista dwóch roślin.

□ L X A - Ciemnoniebieskie pudełko.

Przymianki

Słowa ♀, ~, =, ↗, oraz Δ rozpoczętają frazę przyimkową.

♀ ♀ ~ Δ - Jem sztućcami.

⟩ > ~ Δ - Szczur jest na korytarzu.

= ~ = ~ - Śpiewasz jak ptaki!

Δ ~ ♀ - Wróciłem z pracy.

~ > Ö > Δ b - Powiedzieli to do ciebie.

Pytania

Są trzy sposoby na formułowanie pytań. Jeżeli oczekujesz odpowiedzi tak lub nie, użyj formy "czasownik X czasownik".

~ > U X U - Czy ona gra?

Zwykle uzyskasz wtedy jedną z trzech odpowiedzi:

♀ - Tak: [ona] gra.

U X - Nie: [ona] nie gra.

X - Nie: [ona] nie [gra].

Möżesz też zakończyć zdanie słowami Y ?

b ! Y ? - Czy rozniesz ogień?

~ ^ > ~ L Y ? - Czy uroczy kot jest w pudełku?

Zamień szukane informacje słowem ?, żeby zbudować pytania otwarte.

Q ? > ~ > ♀ ~ - Kto przynosi napoje?

b >? - Co budujesz?

Spójniki

Użyj + do łączenia podmiotów.

♀ + b > U || - Ja i ty dużo się bawimy.

Powtórz > dla wielu orzeczeń.

□ P ↓ > v > ^ - To zwierzę jest małe i urocze.

Powtórz >> dla wielu podmiotów.

~ > O > P >> - Ona widzi ptaki i ryby.

Podobnie jest dla fraz przyimkowych.

♀ > □ R 0 R Δ - Wybudowałem dom używając patyków i kamieni.

Möżesz użyć Y jako "lub".

♀ Δ Y ⊕ Y - Pójdzemy do sklepu albo do parku.

⌘ Y ⌘ > - To jest albo owad albo jaszczurka.

Wtrącenia

Wtrącenia są częste. Użyj ↗ aby zwrócić na coś uwagę.

~ - Dobrze! Wspaniale! Dzięki!

Ö - Cześć! Hej!

~ ↗ - Prawda!

Wyrazy zapożyczone

W Toki Ponie zapożyczenia to **przymiotniki**, nie rzeczowniki. Są oznaczane ramką. Czytana jest tylko pierwsza gloska każdego słowa.

Q (S O N G A) - Osoba o imieniu Sonja.

Ö (D E U S H) - Język "Tosi" (Deutsch), czyli niemiecki.

⊕ (U S A) > V - Kraj Mewika (USA) jest duży.

Zapożyczenia powinny przestrzegać zasad dla sylab:

- Mają dokładnie jedną samogłoskę.
- Mogą kończyć się na n.
- Piersza sylaba w słowie może zaczynać się samogłoską.
- Pozostałe muszą zaczynać się spółgłoską.
- Połączenia wu, wo, ji, ti, nm oraz nn są unikane.

Słowo !

Möżesz użyć ! przed czasownikiem by uczynić z niego polecenie.

! D - Słuchaj!

! R - Pij, proszę.

Möżesz użyć ! po podmiocie, aby się do niego zwrócić.

Q (Y ř +) ! - Papie!

Möżesz użyć ! pomiędzy podmiotem i orzeczeniem aby sformułować pragnienie.

~ ! Δ b - Obyś był szczęśliwy.

♀ ! R - Powiniensem pracować.

Pierwsze i drugie użycie można połączyć.

⟩ (R R T) ! R - Jedz, Ton.

Przedczasowniki

Przedczasowniki stawia się przed czasowniki.

♀ K ☐ - Umiem pisać.

♂ v > W Δ V - Mały ptak chce stać się wielkim.

Ω, Δ, ⌈, ⌋, K, Λ, i ⌈ mogą być przedczasownikami.

Kontekst

Słowo) dodaje kontekst do zdania. "a) b" znaczy: w kontekście a, b. Może to oznaczać czas, przyczynę, itp.

b ~ L) P) P ~ - Kiedy jesteś przy mnie, czuję się dobrze.

Słowo) często używa się, aby przenieść frazę przyimkową na początek zdania.

= P) b ⌈ - Tak jak ja, dużo wiesz.

~ ?) b ⌈ - Dlaczego jesteś ciepły?

⌚ Δ) P ~ - Śpię w nocy.

Liczby

Umieść liczby koło siebie, aby je zsumować.

1 to 1, II to 2, √ to 5, III to 20, ∞ to 100, II II to 4, a √ II 1 to 8.

Słowo # może oznaczać liczby porządkowe.

□# 1 > ~ - Pierwsza książka jest dobra.

↑ # III II 1 - 23-cia ulica.

a ⓘ o, ha, hmm	kon ⓘ powietrze, gaz, niewidzialna substancja	mu Ⓢ odgłos wydawany przez żywą istotę	sama = podobny, jak
akesi ⓘ gad, płaz	ku ⓘ używać oficjalnego Słownika Toki Poni	mun ⓘ obiekt na nocnym niebie	seli ⓘ ogień, źródło ciepła
ala ✕ nie, brak, nic, zero	kule ⓘ kolor, kolorowy	musi ⓘ zabawa, rekreacyjny, śmieszny	selo ⓘ zewnętrza warstwa, skóra
alasa ⓘ polować, starać się, próbować	kulupu ⓘ społeczność, grupa, naród	mute ⓘ wiele, dużo, bardzo, ilość	seme ? co? które?
ale (ali) ⓘ wszystko, każde, 100	kute ⓘ ucho, słyszeć	n ⓘ wskazuje myślenie	sewi ⓘ przestrzeń nad, niebiański, święty
anpa ↵ poniżej, skromny, podrzędny	la ⓘ łączy zdania złożone	namako ⓘ przyprawa, coś dodatkowego	sijelo ⓘ ciało, stan fizyczny
ante ✕ różny, inny, zmieniony	lape ⓘ spać, odpoczywać	nanpa # n-ty, liczba	sike ⓘ okrągły obiekt, okres
anu ⓘ łączy frazy "lub"	laso ⓘ niebieski, zielony	nasa ⓘ dziwny, nietypowy, szalony	sin ⓘ nowy, świeży
awen ⓘ trwały, trzymany, chroniony, kontynuować	*lanpan ⓘ zabrać, złapać, odebrać	nasin ⓘ droga, ścieżka, doktryna, zwyczaj, metoda	sina ⓘ zaimek drugoosobowy
e ⓘ stoi przed dopełnieniem	lawa ⓘ głowa, umysł, władca, kierować	nena ⓘ wybór, wzgórze, nos	sinpin ⓘ twarz, przód, ściana
en + łączy kilka podmiotów	leko ⓘ kwadrat, blok	ni ⓘ to	sitelen ⓘ obraz, pismo, symbol
*epiku ⓘ epicki, fajny, niesamowity	len ⓘ tkanina, okrycie, osłona, prywatność	nimi ⓘ słowo, imię, nazwa	*soko ⓘ grzyb
esun ⓘ sklep, handlować	lete ⓘ chłodny, zimny, surowy	noka ⓘ noga, stopa, dolna część	sona ⓘ wiedzieć, wiedza
ijo ⓘ rzecz, obiekt, zjawisko	li ⓘ stoi przed orzeczeniem	o ⓘ oznacza komendę lub zwrot do kogoś	soweli ⓘ ssak ziemny
ike ⓘ zły, negatywny	lili ⓘ mały, młody, niewiele	*oko ⓘ oko, przyrząd do widzenia	*su ⓘ używać oficjalnych książek obrazkowych
ilo ⓘ narzędzie, urządzenie, przyrząd	linja ⓘ długa i giętka rzecz, sznurek, kabel, włosy	olin ⓘ kochać, szanować	suli ⓘ duży, ciężki, ważny
insa ⓘ środek, wnętrze, zawartość, organ, brzuch	lipu ⓘ płaski obiekt, papier, karta, dokument	ona ⓘ zaimek trzecioosobowy	suno ⓘ źródło światła, słońce
jaki ⓘ obrzydliwy, brudny, toksyczny	loje ⓘ czerwony	open ⓘ rozpoczynać, zacząć, otwarcie	supa ⓘ pozioma powierzchnia
jan ⓘ osoba, człowiek	lon ⓘ znajdujący się na, obecny w, prawda	pakala ⓘ zniszczony, popsuć, błąd	suwi ⓘ słodki, uroczy
*jasima ⓘ lustro, odbicie, odwrotny	luka ⓘ ręka, dłoń, pięć	pali ⓘ stworzyć, pracować nad	tan ⓘ z, ponieważ, bo
jelo ⓘ żółty	lukin ⓘ widzieć, przypatrywać się	palisa ⓘ długi twardy obiekt, kij, patyk	taso ⓘ ale, jednak, tylko
jo ⓘ posiadać, nosić, zawierać, trzymać	lupa ⓘ drzwi, dziura	pan ⓘ ziarno, makaron, chleb, ryż	tawa ⓘ iść do, ruchomy
kala ⓘ zwierzę żyjące w wodzie	ma ⓘ ziemia, gleba, dwór	pana ⓘ dawać, wysyłać	telo ⓘ ciecz, woda
kalama ⓘ dźwięk, brzmieć, hałasować	mama ⓘ rodzic, twórca, opiekun	pi ⓘ oddziela grupy modyfikatorów	tenpo ⓘ czas, chwila
kama ⓘ przychodzić, nadciągać, przyszłość, stawać się	mani ⓘ pieniądze, gotówka, waluta	pilin ⓘ czuć, serce, uczucie	toki ⓘ mówić, język
kasi ⓘ roślina, roślinność, trawa, liść	meli ⓘ kobieta, samica	pimeja ⓘ czarny, ciemny	tomo ⓘ pokój, budynek
ken ⓘ móc, być w stanie, możliwy	*meso ⓘ- środek, średni, ani jedno ani drugie	pini ⓘ ukończony, przeszły, koniec	tonsi ⓘ osoba niebinarna
kepeken ⓘ używać, używając	mi ⓘ zaimek pierwszoosobowy	pipi ⓘ robak, owad	tu dwa
*kijete- ⓘ szop	mije ⓘ mężczyzna, samiec	poka ⓘ biodro, bok, w pobliżu	unpa ⓘ seks, kopulować
santakalu	*misikeke ⓘ lek, medyczny	poki ⓘ pojemnik, torba, pudełko, miska, kubek	uta ⓘ usta, wargi
kili ⓘ owoc, warzywo	moku ⓘ jeść, pić, jedzenie	pona ⓘ dobry, przydatny, prosty, pozytywny	utala ⓘ walka, wyzwanie
kin ⓘ też, również	moli ⓘ martwy, umierający	pu ⓘ używać oficjalnego Podręcznika Toki Poni	walo ⓘ biały, jasny, blady
*kipisi ⓘ ciąć, dzielić, częścić, podział	monsu ⓘ tył, plecy, za		wan 1 jeden
kiwen ⓘ twardy obiekt, metal, kamień	monsuta ⓘ obawa, potwór, straszny		waso ⓘ ptak
ko ⓘ klej, maż, pasta, proch			wawa ⓘ silny, moc, ważny
			weka ⓘ nieobecny, daleko
			wile ⓘ musieć, chcieć, potrzebować

Definicje zostały skrócone do jednej strony. Dla dokładniejszych definicji, użyj [lipu Linku](#).

*Te słowa są rzadkie i powinny być unikane przez początkujących.